

УДК 005.584

КОНТРОЛІНГ ЯК СИСТЕМА ВИПЕРЕДЖАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ І ПРОФІЛАКТИКИ КРИЗ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Шевченко Ірина Валеріївна, к.е.н., доцент кафедри економіки, управління підприємствами та логістики ХНЕУ ім. С.Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — Розглянуто контролінг у системі менеджменту. Представлені основні напрямки використання контролінгу як інструменту управління майбутнім для забезпечення тривалого функціонування підприємства і його структурних одиниць.

Ключові слова — контролінг, система контролінгу, фінансовий облік, бухгалтерський облік, стратегічні цілі.

Сучасна економіка вимагає нових підходів до управління. Один з найбільш успішних серед них – контролінг. Він виступає синтезом таких дисциплін (концепцій), як управлінський облік і економіка підприємства, зазнали зміни через включення до їх інструментарій нових методів, засобів і навіть інформаційних технологій. Вважається, що для формування системи контролінгу необхідно створення незалежної служби. Але є приклади ефективного використання контролінгу різними підрозділами фінансово-економічного блоку підприємств.

Мета даної роботи розглянути контролінг у системі менеджменту. Для досягнення поставленої мети, необхідно вирішити ряд поставлених завдань: розглянути сутність і зміст контролінгу; визначити основні концептуальні підходи до контролінгу; дослідити контролінг як функція управління і функція підтримки управління; розглянути інститу - лизацию контролінгу.

Контролінг – це концепція, спрямована на ліквідацію вузьких місць і орієнтована на майбутнє відповідно до поставлених цілей і завдань одержання певних результатів

Предметом вивчення контролінгу є процес управління підприємством, що включає в себе встановлення цілей, формування стратегій, розробку стратегічних і оперативних планів та

бюджетів, моніторинг поточних подій, контроль і аналіз відхилень фактичних результатів від намічених цілей. До функцій контролінгу стали відносити фінансовий контроль і оптимізацію використання фінансових коштів і джерел для досягнення кінцевих цілей і результатів діяльності підприємства (в економічному розумінні контролінг — це система управління прибутком підприємства).[2]

Система контролінгу прагне так управляти процесом поточного аналізу планових і фактичних показників, щоб виключити помилки і відхилення як в сьогоднішні, так і в майбутньому. Звідси призначення контролінгу — попередження виникнення кризових ситуацій. Помилки і проблеми, що виникають при аналізі ситуації всередині організації, переплітаються, якщо їх вчасно не виправити, з помилками в оцінці майбутніх умов навколишнього середовища. Іншими словами, необхідно передбачити, щоб прийняте рішення не ґрунтувалося на помилкових передумовах, а це особливо важливо, коли прийняте рішення пов'язане з великим ризиком.

В діяльності фірми контролінг — це цілісна концепція управління підприємством, спрямована на виявлення шансів і ризиків, пов'язаних з отриманням прибутку. Контролінг — це функціонально відособлений напрямок економічної роботи на підприємстві, пов'язане з реалізацією фінансово-економічної коментує функції в менеджменті для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень.

Основними завданнями контролінгу є: виявлення проблем і коректування діяльності організації до того, як ці проблеми переростуть в кризу. [3]

завдання контролю і регулювання. Своєчасна адаптація організації до мінливих змін зовнішнього середовища зумовила

необхідність такого управління організацією, при якому основою стратегічних рішень стає вибір поведінки підприємства в поточний момент, який при цьому одночасно розглядається і як початок майбутнього. Без відповідної координації, контролю і регулювання забезпечити можливість успішної реакції підприємства на зміни, які пройдуть в середі, не представляється реальним.

інформаційний супровід процесу планування. Рішення цієї задачі пов'язане з: розробкою методик планування; поданням інформації для складання планів; встановленням допустимих меж відхилень; аналізом причин і розробкою пропозицій для зменшення відхилень; обліком і контролем витрат і результатів; розробкою інструментарію для планування, контролю і прийняття управлінських рішень; стимулюванням планування.

принцип стратегічної свідомості. Інформація, отримана від працівників, має важливе значення для проведення заходів, що забезпечують стійке майбутнє фірми. Керівники організації, її підрозділи та співробітники на практиці нерідко приймають тактичні рішення, що приносять швидкий економічний ефект і реальні вигоди в поточному плані, але не відповідають стратегічним завданням підприємства.

принцип документування. Метою цього принципу є створення умов для перевірки: чи дотримувалися цілі та завдання фінансового контролінгу в дійсності. [4]

Для поточного внутрішнього контролю, проведеного керівними органами фірми. Для того щоб підприємство мало можливість домогтися великих успіхів і визнання на ринку, необхідно впроваджувати в практику найбільш передові, прогресивні методи роботи. До числа таких інновацій відноситься практика впровадження контролінгу. В даний час система контролю все частіше доповнюється системою контролінгу, що забезпечує більш ефективне управління фірмою в цілях довгострокового існування на ринку, представляє інструмент управління досягненням високих кінцевих результатів діяльності підприємства.

Контролінг полягає в зіставленні оцінок «план — факт», у поясненні причин, що зумовили появу відхилень, у визначенні

їхнього впливу на перспективні цілі, а також у розробці коригувальних заходів щодо усунення відхилень.

Система контролінгу прагне так управляти процесом поточного аналізу планових і фактичних показників, щоб виключити помилки і відхилення як в сьогоднішній, так і в майбутньому. Призначення контролінгу — попередження виникнення кризових ситуацій. Помилки і проблеми, що виникають при аналізі ситуації всередині організації, переплітаються, якщо їх вчасно не виправити, з помилками в оцінці майбутніх умов функціонування підприємства. Іншими словами, необхідно передбачити, щоб прийняте рішення не ґрунтувалося на помилкових передумовах, а це особливо важливо, коли прийняте рішення пов'язане з великим ризиком.

Список використаної літератури

1. Иванова М.А. Контроллинг персонала как основа стратегического развития компании // Аграрный вестник Урала – 2011 – №8(87) – С.71-73.
2. Иванов В.Г., Попова Н.А. Контроллинг как инструмент повышения эффективности унитарных предприятий // Актуальные вопросы экономических наук – 2015 – №47 – С.195-200.
3. Казанцева И.С., Зарипова Н.Ш. Система контроллинга у антикризовому управлінні організації малого бізнесу // Інноваційна наука – 2016 – №1 – С.82-85.
4. Каткова Е.А., Катков Ю.Н. Кадровый контроллинг как инновационный инструмент управления персоналом // Вестник Брянского государственного университета – 2013 – №3 – С.151-152

Автори

Шевченко Ірина Валеріївна, к.е.н.,
доцент каф. ЕУПЛ ХНЕУ ім. С.Кузнеця.
Ел. адреса: shevchenko220678@mail.ru.

Тези доповіді надійшли 06 лютого 2017 року.

Опубліковано в авторській редакції.

